

Kendelse

fra

Pressenævnet

I sag nr. 12-70-00251

Linda Maria Koldau

mod

FORSKERforum

afsagde **Pressenævnet** onsdag den 15. august 2012 sålydende

K e n d e l s e:

Linda Maria Koldau har klaget til Pressenævnet over to artikler i FORSKERforum nr. 253, 3. april 2012, idet hun mener, at god presse-skik er tilsidesat. Klagen omfatter endvidere mediets afslag på genmæle.

1 Sagsfremstilling

FORSKERforum bragte den 3. april 2012 på side 4 artiklen "*Koldau sagde op*", hvoraf følgende fremgår:

"Den omstridte musikprofessor Linda Maria Koldau har sagt op med virkning fra 1. januar 2013. Efter månedlang debat med

hende som centrum vil det fremkalde stærke følelser: På Aarhus Universitet vil nogle klappe begejstret i hænderne. Andre vil begræde hendes skæbne som bevis på Uni-Lovens topstyring og manglende akademisk frihed, ligesom de vil opfatte hende som symbol på, at den klassiske (humanistiske) faglighed er i forfald. Musikprofessoren lå i over et halvt år – iblandet lange sygeperioder – i åben krig med AU-ledelsen og kolleger, som kaldte sagen “samarbejdsproblemer”. Omvendt beskyldte hun dem for mobning og chikane.

Og så har hun vedholdende kritiseret såvel manglende debatkultur og ytringsfrihed samt lavt fagligt niveau på faget. Den kritik udløste kollegial uro og medvirkede i februar til, at Koldau fik en tjenstlig advarsel fra institutlederen. Advarslen var fulgt af en række kontroversielle ordenspålæg – bl.a. om tilstedeværelsespligt – som Ombudsmanden nu undersøger lovligheden i.

Opsigelsen kom overraskende, efter at Koldau netop var raskmeldt og i øvrigt var hovedperson ved et debatmøde på Politiken i sidste uge. For fem dage siden deltog hun i et forligsmøde med AUs ledelse. Her var hun støttet af sin fagforenings jurister og efterfølgende gengav hun selv, at parterne var blevet enige om en plan for genopretning af samarbejdsrelationer, bl.a. via en ekstern mediators bistand. Nu kalder hun mødets udfald latterligt: ”... det latterlige møde med institutleder Niels Lehmann sidste onsdag, som kun bestod af yderligere ydmygelser. Alt sammen med formålet ‘at genoprette det gode samarbejde’. Som jo er den rene farce, når man endelig kender til det hemmelige møde i august” [2011].

I Politiken giver hun som begrundelse for opsigelsen, at hun ikke blev informeret om et hemmeligt møde august 2011 om samarbejdsproblemer i relation til hende mellem de øvrige musiklærere og ledelsen (institutlederen/dekanen). Koldau er pikeret over, at hun først for nylig fik oplysning om det møde ad omveje. Ifølge

Koldaus kolleger handlede mødet i efteråret 2011 om deres klage over Koldaus manglende samarbejdsvilje, og udfaldet var i øvrigt, at de klagende kolleger blev sat på plads af institutlederen idet de blev pålagt at samarbejde med Koldau; der blev indsat eksterne konsulenter til at mediere mellem parterne.

I Information giver hun som begrundelse for opsigelsen, at AU ikke har givet hende den autoritet, som hører til en professortitel, og at der er sået (kollegial og ledelsesmæssig) mistillid omkring hende, som gør samarbejde udsigtsløst.

AU tog opsigelsen ”til efterretning” med tilbud om at drøfte hendes ”resterende opgaver”. Men hermed var sagen ikke slut for Koldau, for allerede dagen efter var hun – med Information som medie – ude med nye beskyldninger, nu mod institutleder Niels Lehmann, der angiveligt bevidst skulle have lokket hende i en fælde. Den beskyldning blev besvaret af en menig ansat som ”Koldaus virkelighedsforvrængninger”. Og sådan kan det blive ved.

Med AU-reorganiseringen er der skabt en helt ny klasse i den akademiske verden. Den består af ledere og administratorer, hvoraf nogle har en baggrund som forskere og undervisere, andre er administratorer med titler så fantasifulde, at ingen ved, hvad der skjuler sig under dem Professor Jørgen Grønnegård Christensen om AUs omstrukturering.”

I samme nummer på side 20 bragte FORSKERforum artiklen

”*Jeg er syndebuk*”, hvoraf følgende fremgår:

”Der var sympatiserende blikke og nik fra nogle tilhørere, men også skeptiske humanister, der følte sig beklippet på deres faglighed, da den omstridte musikprofessor Linda Maria Koldau optrådte ved debatmøde fem dage før, hun sagde op.

Hun måtte faktisk ikke være der. AUprofessor Linda Maria Koldau begyndte debat-arrangementet i Politikens Hus med at fastslå, at hendes tilstedeværelse formentlig var et brud på det påbud, hun havde fået om at indhente tilladelse til alle faglige aktiviteter uden for arbejdspladsen.

”Men forbuddet er lovstridigt, så det kan jeg ikke forholde mig til,” tilføjede hun.

Og så var tonen slået an. Oprøreren Koldau var kommet til hovedstaden – trods systemets forsøg på at lukke munden på hende – for at fortælle om sin kamp for den musikvidenskabelige faglighed og for sin ret til at kritisere de forhold, hun ikke føler, hun som professor og menneske kan arbejde under.

Dagbladet Politiken havde arrangeret debatten, der altså kun havde Koldau som paneldeltager udover den Politiken-redaktør, der fungerede som udspørger og ordstyrer.

Og hver en stol var besat i den lille sal, for der var masser, der havde lyst til at ’se giraffen’, der ud fra sin egen personalesag om samarbejdsvanskeligheder på AU-instituttet har formået at rejse debat om både tavshedskultur og det faglige niveau i dansk humaniora.

...

For det første systemkritikken, der retter sig mod den generelle forfaldshistorie eller den problematiske eksterne styring af universiteterne og underkendelsen af de akademiske eksperter som dem, der ved bedst.

...

Hun er endelig forundret over AUledelsens manglende respekt for hendes ekspertise og professortitel: ”Jeg troede, at jeg skulle være med til at lægge fagpolitikken på instituttet. I stedet blev jeg marginaliseret. I Tyskland er en professor førende i faget og ansvarlig for fagets udvikling”. Omdrejningspunktet i Koldaus systemkritik er hendes personlige lidelseshistorie, som hun ge-

neraliserer til at gælde hele systemet, men især dansk humaniora. Ikke uden patos fremfører hun sine egne meritter – ”jeg er ekspert i musikvidenskab og i universitetspolitik”, siger hun for lige at slå sin status og ret til at udtale sig fast, selv om dem, som ved noget om sagerne undrer sig over, hvordan hun kan kalde sig for ekspert i uni-politik.

...

”Hvordan kan du hævde og står du ved dine ord i Weekendavisen om, at al dansk musikvidenskab ikke vil blive genkendt som musikvidenskab i udlandet?” lød protesten fra Erik Steinskog, der er lektor i musikvidenskab i København.

”Det, som jeg er blevet tvunget til at undervise i, vil ikke blive genkendt som musikvidenskab,” lød Koldaus svar, som altså igen refererede til hendes personlige erfaringer fra Aarhus.

...

Måske kom det mest nærgående spørgsmål til Koldau fra en journalist, der syntes det er uklart om Koldaus konflikt er med kollegerne eller med ledelsen? Det fik vi ikke noget kontant svar på: ”Jeg blev ansat uden stillingsbeskrivelse, og faglederen gav mig ikke lov til at undervise i det, som er mit speciale. Da jeg protesterede over det og over fagniveauet, blev jeg mødt af ansvarsfraskrivelse fra ledelsens side”, sagde hun, bevidst om at der her blev spurgt til de påståede samarbejdsproblemer. ”Hvis du nærlæser fællesbrevet fra kollegerne på instituttet, så er det skrevet ud fra en meget lav fællesnævner, at det faktisk kun refererer til det formelle og ikke til sagen”.

...

”I dag er det folk, der ikke er akademiske eksperter, der har magten over uddannelserne.

Hvis det fortsætter er der intet håb. Vi må have politikerne til at inddrage de akademiske eksperter – og jeg stiller mig gerne til rådighed.”

Det er altså ikke en personsag, selv om AU-ledelsen prøver at gøre den til det. Det handler om problemer på det danske universitet Linda Maria Koldau”

Linda Maria Koldau anmodede den 9. april 2012 og igen den 15. april 2012 (i en forkortet version) FORSKERforum om at bringe et genmæle. Af genmæleteksten sendt til mediet den 15. april 2012 fremgår følgende:

*”Genmæle til Forskerforums artikel ”Koldau sagde op”
fra 3. april 2012*

I sin artikel d. 3. april 2012 skriver Forskerforum: ”I Information gav Koldau som begrundelse for opsigelsen, at AU ikke har givet hende den autoritet, som hører til en professortitel.”

Denne begrundelse er en urigtig påstand. Jeg har offentliggjort min begrundelse for min opsigelse i Dagbladet Information d. 26. marts 2012 (<http://www.information.dk/297094>).

Min begrundelse er AU-ledelsens mangel på troværdighed, som ødelægger ethvert fundament for samarbejde.

Desuden skriver Forskerforum: ”For fem dage siden [d. 21. marts 2012] deltog hun i et forligsmøde med AUs ledelse. Her var hun støttet af sin fagforenings jurister og efterfølgende gengav hun selv, at parterne var blevet enige om en plan for genopretning af samarbejdsrelationer, bl.a. via en ekstern mediators bistand. Nu kalder hun mødets udfald latterligt.”

Denne påstand er delvis urigtig og delvis fordrejende. Mødet var intet ”forligsmøde”, men omhandlede AUs effektivering af en advarsel, som af jurister og DM-repræsentanter betragtes i høj grad tvivlsom – så meget, at Folketingets ombudsmand har fra eget initiativ besluttet at granske den. Det er ligeledes en urigtig påstand at vi blev enige om en ekstern mediators bistand, fordi AU-

ledelsen insisterede på at bruge en person som mediator, som hverken er uvildig eller en professionel mediator. Det blev kritiseret af samtlige DM-repræsentanter på mødet, som er blevet fastholdt i AUs officielle mødereferat d. 21. marts.

Det fordrejende i Forskerforums artikel ligger i mødets kontekstualisering. Det var kendt til AU-ledelsen siden august 2011, men ikke til mig, at mine kollegaer på afdelingen ikke længere ønsker et samarbejde med mig. Ledelsen har ikke orienteret mig om dette, men påtvunget mig krav, der betragtes som lovstridige, for at ”genoprette det gode samarbejde”.

Dermed var det nævnte møde med institutlederen d. 21. marts blevet til en farce, som jeg den gang endnu i god tro – fordi jeg manglede endnu den afgørende information om kollegiets melding til ledelsen – havde opfattet som et oprigtigt skridt mod et fornyet samarbejde.

Forskerforums afsluttende sætning i artiklen giver en klar personlig bedømmelse af sagen til min ulempe, uden at artiklen overhovedet er undertegnet af en forfatter.

Linda Maria Koldau, professor på Aarhus Universitet”

FORSKERforum afviste den 16. april 2012 at bringe et genmæle, men tilbød at bringe et læserbrev.

Yderligere oplysninger

Politiken bragte den 21. marts 2012 kronikken ”Aarhus stander i våde” skrevet af Jørgen Grønnegård Christensen, professor ved Institut for Statskundskab på Aarhus Universitet. Af kronikken fremgik bl.a. følgende:

”MED reorganisering er der skabt en helt ny klasse i den akademiske verden. Den består af ledere og administratorer, hvoraf nogle har en baggrund som forskere og undervisere, andre er administratorer med titler så fantasifulde, at ingen ved, hvad der skjuler sig under dem. De er imidlertid et af tegnene på nye tider, som har vendt op og ned på, hvad der engang var værdsat på universitet.”

Information.dk bragte den 26. marts 2012 indlægget ”*Nu er det nok, jeg siger op*” skrevet af Linda Maria Koldau (<http://www.information.dk/297094>). Af indlægget fremgår blandt andet følgende:

”Musikprofessor Linda Maria Koldau har netop opsagt sin stilling ved Aarhus Universitet med virkning fra årets udgang. Her forklarer hun hvorfor.

Med løfter om fine arbejdsvilkår lokkede Aarhus Universitet mig i 2009 til at påtage mig et professorat. Men løfterne var falske. Da jeg begyndte at efterspørge de arbejdsvilkår, som jeg var blevet lovet, reagerede ledelsen med benægtelse, afvisning og vrede. Da jeg insisterede, blev jeg chikaneret. Til sidst vendte jeg mig mod offentligheden og forklarede mine synspunkter i Politiken, ligesom Weekendavisen skrev en leder om min sag.

Universitetets ledelse svarede igen med en såkaldt professionel konsulentudredning, der skulle tjene til at kaste lys på samarbejdsvanskeligheder i min afdeling. Den blev igangsat i september sidste år. Målet var ifølge ledelsen at skabe grobund for at genoprette et godt samarbejde.

Konsulentundersøgelsen endte med at stemple mig som eneste ophavsmand til alle problemer. Det udløste en advarsel, der med

midler som bl.a. kontorarrest skal tvinge mig til at genoprette det gode samarbejde med mine kolleger.
Sådan løser Aarhus Universitet altså samarbejdsvanskeligheder.

Undsagt for længe siden

...

Dermed er hele dekanens strategi med en dyr konsulentudredning, en advarsel og den angivelige vilje at »genoprette et godt samarbejde« blevet demaskeret som den rene farce.

Aarhus Universitet har med andre ord mistet al sin troværdighed og der findes intet fundament til et fortsat samarbejde på min afdeling under fagleder Pia Rasmussen og institutleder Niels Lehmann.

Siger op

Nu er det nok, rektor Lauritz Holm-Nielsen. Nu siger jeg op. Årsagen er de for mig helt uacceptable arbejdsvilkår på den afdeling, jeg i sin tid blev headhuntet til.

...

Skinmanøvre

...

Det er først nu, at jeg endelig forstår den fejlagtige baggrundsbeskrivelse, som begge konsulenter fik i september sidste år. I den hed det »samarbejdsproblemer i en musiklærergruppe under Musikvidenskab, mellem en lærergruppe på 8–9 personer og en professor i musikvidenskab.«

Lige fra starten har jeg protesteret imod den beskrivelse i alle samtaler med de to konsulenter. For jeg mente jo at have et godt forhold til de fleste kolleger – undtagen de tre, som har krænket og endda mobbet mig.

Men inden konsulentudredningen begyndte, havde alle kolleger allerede officielt erklæret, at de havde »vanskeligt« ved at forestil-

le sig et fortsat samarbejde med mig. Det vidste jeg da bare ikke. Og det sagde konsulenterne heller ikke et ord om.

Fik dekan Mette Thunø gennemført den dyre konsulentudredning for at kunne stemple én kritisk medarbejder som den eneste skyldige i problemerne? Jeg spørger igen: Hvor mange skattepenge blev spildt for at gennemføre denne farce på Aarhus Universitet?

I dag er min sag ikke længere en faglig debat. Nu omhandler det moralske spørgsmål om Aarhus Universitetets troværdighed. Med den her proces har Aarhus Universitet mistet al troværdighed.

Man kan hverken forhandle eller samarbejde med en institution, som har ladet sin troværdighed glide sig af hænde. Det er derfor, jeg, den oprindeligt hidkaldte internationale professor, har sagt op.

Linda Maria Koldau er professor ved Aarhus Universitet”

2 Parternes synspunkter

2.1 Linda Maria Koldaus synspunkter

Linda Maria Koldau har anført, at FORSKERforum aldrig har talt med hende om sagen, selvom det af artiklerne fremgår, at mediet har talt med andre og gengiver deres meninger på en måde, der kaster dårligt lys over klager.

Klager har videre anført, at FORSKERforum fremfører en række urigtige påstande. Alligevel har mediet afvist at bringe klagers berigtigelse.

Klager har herudover henvist til Lise Richter og Emil Rottbølls indlæg *"Fyringstruet professor siger selv op"* på information.dk den 26. marts 2012.

2.2 FORSKERforums synspunkter

FORSKERforum har anført, at klager ikke vil anerkende/tillade journalistik om hendes sag, der ikke fremstiller hende som offer. Denne tilgang fremgår gennemgående af hendes egen fremstilling og er baggrund for det pres, hun forsøger at lægge på fagforeningspolitikere og -konsulenter i Dansk Magisterforening, der er medudgiver af FORSKERforum.

Til anmodningen om genmæle har FORSKERforum videre anført følgende:

Betegnelsen "forligsmøde" er en dækkende journalistisk samlebetegnelse for mødet, som handlede om hvordan sagen kunne forliges, bl.a. ved inddragelse af eksterne konsulenter til at genoprette samarbejdsmiljøet. Udtrykket "forligsmøde" vil blive anerkendt af såvel Aarhus Universitets jurister såvel som klagers advokat i den type sager. At klager efterfølgende ikke vil anerkende mødets status og kalder det "latterligt", er hendes virkelighedsudlægning.

FORSKERforum er et fagblad, hvor læserne har betydeligt kendskab til sektoren, og hvad der ligger i autoritetsstrukturer. Et væsentligt element i sagen har derfor været klagers kritik af Aarhus Universitets ledelse (instituttlederen) for ikke at tillægge hende større myndighed på

især den faglige side (over for klagers kolleger). Denne underkendelse af hendes autoritet kan kendere af sektoren og sagen læse mellem linjerne. Aspektet fremgår eksplicit af klagers egen fremstilling af sagen, f.eks. i hendes udførlige begrundelse for at sige op.

FORSKERforum har henvist til klagers egen fremstilling på information.dk:

”Med løfter om fine arbejdsvilkår lokkede Aarhus Universitet mig i 2009 til at påtage mig et professorat. Men løfterne var falske. Da jeg begyndte at efterspørge de arbejdsvilkår, som jeg var blevet lovet ...”

Og

”Man kan hverken forhandle eller samarbejde med en institution, som har ladet sin troværdighed glide sig af hænde. Det er derfor, jeg, den oprindeligt hidkaldte internationale professor, har sagt op”.

FORSKERforum har afvist optagelse af et genmæle, da oplysningers rigtighed ifølge mediet er utvivlsom.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget: Jytte Scharling, Inger Bach, Lene Sarup og Marianne Druedahl.

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at det er massemediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives, er korrekte, herunder ved forelæggelse for den, som kan være krænket, jf. punkterne A.1 og A.3.

Årsag til opsigelse

Klager omtalte i sit indlæg *"Nu er det nok, jeg siger op"* af 26. marts 2012 på Dagbladet Informations hjemmeside navnlig opsigelsen med følgende begrundelse:

"Aarhus Universitet har med andre ord mistet al sin troværdighed og der findes intet fundament til et fortsat samarbejde på min afdeling...

Årsagen er de for mig helt uacceptable arbejdsvilkår på den afdeling, jeg i sin tid blev headhunted til.

...

I dag er min sag ikke længere en faglig debat. Nu omhandler det moralske spørgsmål om Aarhus Universitets troværdighed. Med den her proces har Aarhus Universitet mistet al troværdighed. Man kan hverken forhandle eller samarbejde med en institution, som har ladet sin troværdighed glide sig af hænde. Det er derfor, jeg, den oprindeligt hidkaldte internationale professor, har sagt op."

I FORSKERforum.dks artikel *"Jeg er syndebuk"* 3. april 2012 er klager blandt andet citeret for at have udtalt følgende under en debat i Politikens Hus:

”Jeg troede, at jeg skulle være med til at lægge fagpolitikken på instituttet. I stedet blev jeg marginaliseret. I Tyskland er en professor førende i faget og ansvarlig for fagets udvikling.”

Efter det oplyste finder nævnet det ikke dokumenteret, at Linda Maria Koldau på information.dk har begrundet opsigelsen med, ”at AU ikke har givet hende den autoritet, som hører til en professortitel” som anført af FORSKERforum i artiklen ”Koldau sagde op” den 3. april 2012.

Under hensyn til klagers citerede udtalelser fra debatmødet i Politikens Hus finder nævnet imidlertid, at FORSKERforum har tilstrækkelig dækning for udsagnet, uanset det ikke var offentliggjort på information.dk. På denne baggrund finder nævnet ikke tilstrækkeligt grundlag for at kritisere FORSKERforum for ikke at kontrollere citatet yderligere, herunder ved forelæggelse for klager inden offentliggørelse. Derved kunne fejlhenvisningen have været korrigeret. Nævnet har tillagt det betydning, at klager selv ved et offentligt tilgængeligt debatmøde har fremført det citerede synspunkt.

Mødet 21. marts 2012

På baggrund af parternes oplysninger lægges det til grund, at parterne, Aarhus Universitets ledelse og klager (med bistand af sin fagforening, Dansk Magisterforening), mødtes den 21. marts 2012. Klager havde i februar 2012 modtaget en tjenstlig advarsel, og ifølge hende af-

holdtes mødet i marts med henblik på at "effektuere" advarslen. Efter det oplyste gjorde klagers repræsentanter indsigelse mod en mediator på grund af valget af mediator. Indsigelsen blev tilføjet mødereferatet.

På baggrund af ovennævnte lægger Pressenævnet til grund, at mødet fandt sted på ledelsens foranledning – som følge af en tjenstretlig advarsel – og havde til formål at fastlægge rammerne for det fortsatte samarbejde. Der var ikke enighed om alle forholdene, da klager gjorde indsigelse mod brugen af en mediator.

Betegnelsen "forligsmøde" anvendes sædvanligvis, når parter enes om løsningen af en tvist. Uanset, at der ikke var tale om et forligsmøde, som man normalt opfatter begrebet, fremgår det af artiklen, at parterne på mødet skulle drøfte forhold, der var uenighed om. Nævnet finder ikke grundlag for at kritisere ordvalget. Uanset, der ikke var enighed om brugen af en mediator, finder nævnet, at forholdet i sammenhængen ikke kan give anledning til kritik.

Udtalelser fra andre

Pressenævnet finder, at sidste afsnit i artiklen "Koldau sagde op" fremstår som Jørgen Grønnegård Christensens vurdering, idet der henvises til "Professor Jørgen Grønnegård Christensen". Nævnet udtaler ikke kritik af FORSKERforum for at bringe vurderingen.

I medfør af medieansvarslovens § 36, stk. 1, skal en anmodning om genmæle i massemedierne over for oplysninger af faktisk karakter,

som er egnet til at påføre nogen økonomisk eller anden skade af betydning, og som er blevet bragt i et massemedie, tages til følge, medmindre oplysningernes rigtighed er utvivlsom.

Under henvisning til det ovenfor anførte finder nævnet ikke, at der er bragt forkerte oplysninger, der kan påføre klager skade af betydning.

---oo0oo---

Udskriftens rigtighed bekræftes.

København, den 16. august 2012

S. Nielsen
Susanne Nielsen